

16.1.2012

B7-0010/2012

REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

iesniegts, pamatojoties uz jautājumiem B7-0021/2012, B7-0675/2011 un B7-0676/2011, uz kuriem jāsniedz mutiska atbilde,

saskaņā ar Reglamenta 115. panta 5. punktu

Eiropas Parlamenta rezolūcija par nepilnībām pārtikas apgādes ķēdē (2011/2904(RSP))

Paolo De Castro, Luis Manuel Capoulas Santos, Luís Paulo Alves
S&D grupas vārdā

Eiropas Parlamenta rezolūcija par nepilnībām pārtikas apgādes ķēdē (2011/2904(RSP))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Parlamenta 2010. gada 8. jūlija rezolūciju par kopējās lauksaimniecības politikas nākotni pēc 2013. gada¹, 2011. gada 18. janvāra rezolūciju par lauksaimniecības atzīšanu par stratēģiski svarīgu nozari pārtikas nodrošinātībā² un 2011. gada 23. jūnija rezolūciju par KLP 2020. gada perspektīvā — kā risināt nākotnē paredzamās ar pārtiku, dabas resursiem un teritoriālajiem aspektiem saistītās problēmas³,
  - ņemot vērā Komisijas paziņojumu ar nosaukumu „Labāka pārtikas apgādes ķēdes darbība Eiropā” (COM(2009)0591) un šim paziņojumam pievienotos dažādos darba dokumentus, kā arī 2010. gada 7. septembra rezolūciju par taisnīgiem ienākumiem lauksaimniekiem — labāku pārtikas apgādes ķēdes darbību Eiropā⁴,
  - ņemot vērā Komisijas 2010. gada 30. jūlija lēmumu, ar ko tiek izveidots Augsta līmeņa forums pārtikas apgādes ķēdes darbības uzlabošanai (2010/C 210/03),
  - ņemot vērā galīgos ieteikumus, ar kuriem 2009. gada 17. martā iepazīstināja Augsta līmeņa grupa lauksaimniecības un pārtikas rūpniecības konkurētspējas jautājumos, un 2010. gada 29. marta Padomes secinājumus par labāku pārtikas apgādes ķēdes darbību Eiropā,
  - ņemot vērā Eurostata datus par lauksaimnieciskās ražošanas līdzekļu cenu indeksiem (ražošanas resursu izmaksas) un lauksaimniecības produktu cenu indeksiem (ražojumu cenas)⁵,
  - ņemot vērā 2008. gada 19. februāra deklarāciju par izpēti saistībā ar Eiropas Savienības tirgū darbojošos lielveikalu ļaunprātīgu varas izmantošanu un tās novēršanu⁶ un 2009. gada 24. februāra rezolūciju par pārtikas cenām Eiropā⁷,
  - ņemot vērā Kopīgā pētniecības centra (KPC) 2008. gada ziņojumu „Zemu investīciju lauksaimniecības sistēmas — iespēja attīstīt ilgtspējīgu lauksaimniecību⁸,
  - ņemot vērā Reglamenta 115. panta 5. punktu un 110. panta 2. punktu,
- A. tā kā Komisijas paziņojumā „Labāka pārtikas apgādes ķēdes darbība Eiropā” (COM(2009)591) norādītas nopietnas nepilnības spējā noslēgt izdevīgus līgumus, kā

¹ Pieņemtie teksti, P7_TA(2010)0286.

² Pieņemtie teksti, P7_TA(2011)0006.

³ Pieņemtie teksti, P7_TA(2011)0297.

⁴ Pieņemtie teksti, P7_TA(2010)0302.

⁵ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database

⁶ Pieņemtie teksti, P6-TA(2008)0054.

⁷ Pieņemtie teksti, P6-TA(2009)0191.

⁸ http://agrienv.jrc.ec.europa.eu/publications/pdfs/LIFS_final.pdf

rezultātā tiek īstenota negodīga tirdzniecības prakse, tostarp novēloti maksājumi, vienpusējas līguma izmaiņas, netaisnīgi līguma noteikumi, ierobežota piekļuve tirgum, informācijas trūkums par cenu noteikšanu, nevienāda peļņas normu sadale visā pārtikas ķēdē, piegādātāju vai pircēju īstenota tirgus iespēju ļaunprātīgu izmantošana, piemēram, kartelī un atkalpārdošanas cenu uzturēšana un pirkšanas apvienības;

- B. tā kā ļoti lielu mazumtirgotāju koncentrācijas līmenis Eiropas Savienībā atstāj negatīvu ietekmi uz ražotājiem un citiem piegādātājiem, jo tā ietekmē arvien vairāk palielinās atšķirības līgumslēdzēju pušu spēja aizstāvēt savas intereses; tā kā vērtību ķēdē, sākot no primārās ražošanas, tad pārstrādē un beidzot ar galapatērētāju, arvien samazinās lauksaimniecības produktu ražotāju un lauksaimniecības nozaru spēja aizstāvēt savas intereses,
  - C. tā kā līdzsvarotas komerciālās attiecības ne tikai uzlabotu pārtikas apgādes ķēdes darbību, bet arī palielinātu konkurētspēju un galu galā dotu labumu arī patērētājiem;
  - D. tā kā lauksaimniecības preču un lauku saimniecību ražošanas izejvielu cenu lielā nestabilitāte ir palielinājusi nedrošību par lauku saimniecību ieņēmumiem un lauksaimnieku ilgtermiņa ieguldījumiem;
  - E. tā kā ražošanas izmaksu pieaugums un nespēja atgūt šīs izmaksas visā pārtikas apgādes ķēdē varētu īsā laika posmā apdraudēt lauku saimniecību izdzīvošanu, tādējādi vājinot dalībvalstu ražošanas potenciālu un saasinot problēmas saistībā ar tirdzniecības bilanci, importa līmeņiem, svārstīgumu un atkarību no ārējiem tirgiem;
  - F. tā kā konkurences institūcijas vairākās dalībvalstīs ir atklājušas, ka pastāv četras galvenās jomas, kurās nepilnības pārtikas piegādes ķēdē ir jo īpaši jutīgas: vienpusēja līguma noteikumu uzspiešana, atlaižu piešķiršanas prakse, sankcijas un maksājumu noteikumi;
  - G. tā kā mūsdienās īstenotās negodīgās komercprakses izplatīšanās apdraud lauksaimnieku spējas ieguldīt un ieviest inovācijas (jo īpaši zaļajās tehnoloģijās, klimata pārmaiņu mazināšanā un atjaunīgās enerģijas avotos, turklāt lauksaimniekiem ir izvirzīti augsti vides standarti un šīs prasības tiks pastiprinātas kopējā lauksaimniecības politikā laikposmam pēc 2013. gada);
  - H. tā kā Komisijas 2009. gada 28. oktobra paziņojumā ieteikts sekmēt un atvieglināt lauksaimniecības nozares pārstrukturizāciju un konsolidāciju, mudinot veidot brīvprātīgas lauksaimniecības produktu ražotāju organizācijas;
  - I. tā kā arī patērētāju negatīvi ietekmē šāda prakse, jo zemā cena, ko ražotājiem un citiem piegādātājiem maksā par produkciju, nesamazina cenu patērētājiem,
1. uzsver, ka šī problēma saistībā ar nepilnībām pārtikas apgādes ķēdē ir nepārprotami Eiropas problēma, kuras novēršanai ir nepieciešams tieši Eiropai paredzēts risinājums, ņemot vērā to, cik stratēģiski nozīmīga Eiropas Savienībai ir lauksaimniecības pārtikas ķēde; atgādina, ka pārtikas apgādes ķēdē, lauksaimniecībā, lauksaimniecības pārtikas rūpniecībā un izplatīšanā ir iesaistīti 7 % no ES kopējā strādājošo skaita, un te saražotā vērtība sasniedz 1400 miljardus EUR gadā — skaitlis, kas ir lielāks par jebkuras citas ES apstrādes rūpniecības nozares attiecīgo rādītāju;

2. aicina Komisiju ierosināt stingrus Kopienas tiesību aktus — neradot traucējumus pareizai tirgus darbībai — lai padarītu godīgākas attiecības starp pārtikas produktu ražotājiem, piegādātājiem un izplatītājiem un pareizi īstenotu jau spēkā esošo noteikumus, arī tādēļ, ka Eirostata dati liecina, ka kopš 2009. gada ES līmenī lauku saimniecību ienākumi ir samazinājušies par 11,6 %, bet ES lauksaimnieku kopējās izejvielu izmaksas laika posmā no 2000. līdz 2010. gadam palielinājās gandrīz par 40 %;
3. neatlaidīgi pieprasa, lai dalībvalstis aktīvi piedalītos apspriežu foruma izveidē, nodrošinot pienācīgu visu pārtikas ķēdē iesaistīto personu pārstāvību, lai veicinātu dialogu un izstrādātu vadlīnijas godīgāku un līdzsvarotāku attiecību veidošanai; atgādina, ka šādu oficiālu apspriežu rezultātā tiek uzlabota ražotāju un piegādātāju aizsardzība, un novērsti izplatītāju pretpasākumi;
4. aicina valstu un Eiropas konkurences institūcijas un citas ražošanā un tirdzniecībā iesaistītās regulatīvās iestādes vērsties pret dominējošo vairumtirgotāju un mazumtirgotāju ļaunprātīgu iepirkšanas praksi, kas lauksaimniekus sistemātiski nostāda ārkārtīgi nevienlīdzīgā darījumu slēgšanas situācijā;
5. atzinīgi vērtē Komisijas ieteikumu par dalībvalstu sadarbību, apmainoties ar labāko praksi attiecībā uz līgumiskās prakses paziņošanas kārtību, un par tipveida līgumu komplektu sagatavošanu;
6. prasa izveidot sistēmu šādas prakses efektīvai kontrolei, izmantojot administratīvus līdzekļus vai tiesas, novērtēšanas un uzraudzības sistēmu, ko vadītu dalībvalstis un koordinētu Eiropas Komisija, paredzot iedarbīgus efektīvi un savlaicīgi piemērojamas sankcijas;
7. saistībā ar līgumu nosacījumiem un ļaunprātīgu komercdarbības praksi pieprasa pastiprināt līdzekļus, ar kuriem nodrošināt, ka tiek ievēroti maksājumu termiņi un vajadzības gadījumā ieviest jaunus instrumentus, lai samazinātu un ES līmenī saskaņotu laiku no piegādes līdz brīdim, kad piegādātāji patiešām saņem maksājumu; šajā sakarībā uzsver, ka steidzami ir jārod risinājumi, lai novērstu nepieņemamās problēmas, ar ko saskaras ātri bojājošos produktu piegādātāji, tā kā šie produkti lielveikalos tiek ātri pārdoti, bet ražotāji samaksu saņem tikai pēc vairākiem mēnešiem, tādējādi radot piegādātājiem nopietnas skaidras naudas aprites problēmas;
8. aicina Eiropas Komisiju uzlabot Eiropas Cenu uzraudzības mehānismu un izstrādāt ērti lietojamu, pārredzamu un daudzvalodu saskarni, kas ļauj patērētājiem un ieinteresētajām personām salīdzināt pārtikas pamatproduktu cenas ikvienā pārtikas apgādes ķēdes posmā gan attiecīgajā dalībvalstī, gan starp dažādām dalībvalstīm;
9. norāda uz Komisijas priekšlikumu projektos iekļautajiem KLP reformas pasākumiem, kas paredzēti lauksaimnieku pozīcijas stiprināšanai pārtikas apgādes ķēdē, sniedzot atbalstu ražotāju un starpnozaru organizācijām un veicinot īsu apgādes ķēžu starp ražotājiem un patērētājiem, piemēram, vietējās produkcijas tirgu, veidošanu; uzskata, ka lauksaimnieku pozīciju nostiprināšana palīdzēs tiem saņemt taisnīgāku pievienotās vērtības daļu;
10. aicina Komisiju izveidot jaunas attiecības starp konkurences noteikumiem un KLP, lai lauksaimniekiem un viņu starpnozaru organizācijām nodrošinātu instrumentu, ar kura

palīdzību varēs uzlabot viņu sarunu vešanas pozīcijas; aicina grozīt spēkā esošās ES konkurences tiesību aktus, lai visā pārtikas ķēdē vairāk ņemtu vērā vertikālās koncentrācijas kaitīgo ietekmi, nevis pievērst uzmanību tikai dažādu uzņēmumu relatīvajam stāvoklim tirgū un konkurences izkropļojumiem, pamatojoties vienīgi uz to kaitīgo ietekmi uz patērētājiem;

11. uzsver, ka ir nepieciešami ES mēroga pasākumi, lai panāktu noteikta līmeņa koordinēšanu un saskaņošanu iekšējā tirgū; ir jau īstenotas dažādas valsts mēroga nacionālas iniciatīvas un pasākumi, lai risinātu ar spējām aizstāvēt savas intereses un negodīgu praksi saistītos jautājumus (dažas valstis ir ieviešušas rīcības kodeksus, savukārt citas ir pieņēmušas likumus par negodīgas prakses aizliegšanu);
12. aicina Komisiju sākt padziļinātu pētījumu par 27 dalībvalstu konkurences institūciju atšķirīgo pieeju un politiku un veicināt tādu risinājumu pieņemšanu, kuri paredz visu pārtikas ražošanas ķēdē iesaistīto partneru līdzdalību un kuri nepieļauj viena vai dažu ražošanas resursu un ražojumu ķēdes posmu dominējošu stāvokli, kas bieži notiek uz lauksaimnieciskā ražotāja rēķina;
13. pieprasa gadījumos, kad ir atklāta ļaunprātīga izmantošana, piemērot sankciju sistēmu, kam jābūt proporcionālai ar pārtikas apgādes ķēdei nodarītajiem finansiālajiem un komerciālajiem zaudējumiem un pietiekami ātri pārvaldītai, lai nodrošinātu šo sankciju augstu iedarbīgumu; iesaka dalībvalstīm noteikt prasību par efektīva sūdzību mehānisma ieviešanu — paredzot arī sankcijas —, lai cietusī puse varētu iesniegt sūdzību, nebaidoties, ka varētu tikt izbeigts attiecīgais līgums;
14. uzskata, ka risinājums nepilnību novēršanai pārtikas apgādes ķēdē sastāv no jaunas sistēmas apvienojumā ar regulējumu, izmaiņām konkurences tiesībās un vairāk horizontāliem tiesību aktiem, apvienojot to jau noslēgtiem un jauniem brīvprātīgiem pašregulatīviem nolīgumiem; pieprasa, lai dalībvalstis veicinātu paraugprakses un/vai rīcības kodeksu izstrādi, sadarbojoties ar visām ieinteresētajām personām, iekļaujot ražotāju, rūpniecības, piegādātāju, mazumtirgotāju un patērētāju pārstāvjus un pilnībā izmantojot esošās sinerģijas;
15. uzskata, ka par prioritāti ir jāuzskata ES mēroga informācijas kampaņa, lai informētu lauksaimniekus par viņu līgumiskajām tiesībām, kā arī par visizplatītāko prettiesīgo, negodīgo un ļaunprātīgo praksi attiecībā uz līgumu slēgšanu un komercdarbībām;
16. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei un Komisijai.